

Om traumatiserede børn

Hvad vi kan lære af traumatiserede børn om tilknytning, tab og heling.
Det får vi fine bud på i Bruce Perrys aktuelle bog.

Jeg er absolut forudindtaget, når det gælder Bruce Perrys bog om traumatiserede børn. For en del år siden hørte jeg Perry ved en kongres i New Zealand. En karismatisk, charmerende person med en vis afvæbnende selvironi. Men vigtigere: Hans forskning og praksis rummede indsigter og metoder, som forekom mig næsten revolutionerende, omtrent som starten på et nyt paradigme! Det blev overbevisende påvist, at traumer kan have alvorlige konsekvenser for de hjernemæssige funktioner og herved påvirke alle sider af barnets udvikling.

Perry er amerikansk børnepsykiater og stifter af The Child Trauma Academy, en tværfaglig gruppe af personer, der arbejder med udsatte børn. Han har arbejdet som forsker, kliniker og rådgiver for forskellige myndigheder og bidraget med talrige artikler til tidsskrifter og antologier.

I kraft af hans og andres arbejde åbner man muligheden for en kombination af neurologi og psykologi, som Freud kun kunne drømme om. Hos Perry vægtes de basale biologiske betingelser, men samtidig understreger han det helt afgørende i de oplevelser, der møder dette udgangspunkt. Faktisk påvirker mødet med den sociale virkelighed selve den neurale biologi.

Det er grumme historier

Ved udarbejdelsen af denne bog har Perry allieret sig med en videnskabsjournalist, Maia Szalavitz. Sammen har de skabt en spændende og let tilgængelig fremstilling af Perrys arbejde. Historier om svigtede eller traumatiserede børn udgør bogens ramme.

Disse casehistorier belyser samtidig forskellige videnskabelige problemstillinger og indsigter. Desuden får man indblik i den faglige og personlige udvikling hos Perry – fra studiet af hjernens stressresponsystemer (bl.a. på rotter), gennem arbejdet med traumatiserede børn og frem til et kritisk engagement i børns vilkår generelt.

Det er grumme historier, vi bliver præsenteret for (og bogens titel skal i øvrigt forstås ret bogstaveligt). Karakteren og graden af børnenes reaktioner giver anledning til at beskrive hjernens sekventielle udvikling, de sociale erfaringers formende betydning og den neurale plasticitet, som gør små børn særligt modtagelige for både positive og negative oplevelser. Undervejs bliver man præsenteret for ideen om *neurosekventiel behandling*, dvs. behandling, der matcher det udviklingstrin, hvor den oprindelige skade er sket.

Plads til samfundskritik

Bogen belyser blandt meget andet, hvordan opvækstvilkår kan fremkalde impulsiv, voldelig og sociopatisk adfærd. Det understreges, at aggressive tilbøjeligheder ikke udryddes gennem tvang og straf, der blot reaktiverer traumerne. Dette gælder også teenagere: ”Bare fordi man er større, er en tilgang, der bygger på straf, ikke pludselig mere hensigtsmæssig eller effektiv.”

Perrys bog er en guldgrube af videnskabelig, klinisk og menneskelig erfaring og indsigt. Enhver, der arbejder med børn og unge, vil kunne få udbytte af den. Også politikere burde læse den – i disse tider, hvor stadig flere omsorgsmæssige funktioner ser ud til at skulle udføres af robotter og elektronik.

I et afsluttende kapitel kommer Perrys samfundskritik til udtryk. Det gælder opløsningen af traditionelle fællesskaber og et skolesystem, der ensidigt vægter kognitiv udvikling, konkurrence og vindermentalitet. Vi er sociale pattedyr og fundamentalt afhængige af menneskelige relationer.

Bogen er fint oversat af Dorte Herholdt Silver. Forordet er skrevet af psykolog Susan Hart, som herhjemme har lanceret betegnelsen *neuroaffektiv udviklingspsykologi*. ■

Ove Staal Larsen

BOGDATA

Bruce D. Perry og Maia Szalavitz: ”Drengen der voksede op som hund. Hvad vi kan lære af traumatiserede børn om tilknytning, tab og heling.” Hans Reitzels Forlag, 2011. 303 sider. 298 kr.